

УКРАЇНА
БОЛГРАДСЬКА РАЙОННА РАДА
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЯ СЕСІЯ VІІІ СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

Про хід виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2024 році

Заслухавши та розглянувши інформацію начальника відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту районної державної (військової) адміністрації Гуткан І. А. «Про хід виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2024 році», керуючись статтями 43, 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні,

районна рада

ВИРІШИЛА:

1. Інформацію Болградської районної державної (військової) адміністрації «Про стан виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2024 році» прийняти до відома.

2. Міським, селищним, сільським головам:

1) продовжити роботу щодо забезпечення виконання заходів, передбачених Програмою;

2) вжити заходів щодо організації в кожному населеному пункті безкоштовних курсів, розмовних клубів, навчальних проєктів з української мови.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію районної ради з питань соціальної політики, охорони здоров'я, освіти, культури, молоді та спорту (ПК-4).

Голова районної ради

Михайло САДАКЛІЄВ

27 лютого 2025 року
№ 189-VІІІ

Додаток

до рішення Болградської районної ради
від 27 лютого 2025 року № 189-VIII

**Про хід виконання Програми розвитку та функціонування
української мови як державної в усіх сферах суспільного життя
в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2024 році**

Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», на виконання розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 20.12.2022 № 864/А-2022 «Про затвердження програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки», рішення Болградської районної ради від 14.09.2023 № 144-VIII «Про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки», відповідно до напрямів діяльності, вказаних у Програмі, в територіальних громадах Болградського району в 2024 році здійснено низку заходів.

Треба зазначити, що Програма стосується всіх сфер життя та обов'язкова для виконання в органах державної влади, місцевого самоврядування, закладах освіти, охорони здоров'я, культури та спорту.

Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту,
розвитку та популяризації:

Важливими заходами із реалізації Програми є заходи у галузі культури та освіти.

Всі творчі колективи активно впроваджують українську мову в концертних номерах різних видів мистецтв, використовують україномовний контент, а також музику українських композиторів до пісень та хореографічних номерів. Ведення всіх заходів (тематичних концертів, вистав) відбувається виключно українською мовою.

Діючі театральні колективи мають у своїх репертуарах вистави українською мовою, в тому числі й для дитячої аудиторії. Багато вистав раннього періоду перекладено з російської на українську мову.

Наприклад, в Арцизькій територіальній громаді проведено конкурс української патріотичної пісні серед мешканців громади.

В Болградській міській територіальній громаді відбувся фестиваль української творчості «З Україною в серці» з метою популяризації та поширення української мови і культури в сільських населених пунктах.

В підтримку діяльності театральних колективів району з перекладів українською мовою репертуарних вистав в Болградській територіальній громаді проведено показ вистави театральної студії «Онґл» «Шафа з привидами» (адаптований переклад режисера-постановника Серафима Савченко за мотивами твору «Кентервільський привид».

Серед педагогічних працівників закладів освіти району проводяться засідання, тематичні тижні з метою популяризації української мови.

Працівники закладів культури та публічних бібліотек залучають вчителів філологів української мови на тренінги для молоді.

Створюються авторські програми факультативних занять з української мови та літератури.

Впроваджується щорічне навчання із ділової української мови працівників виконавчих органів.

Створення умов для застосування державної мови під час виконання обов'язків,
недопущення її дискримінації:

В органах місцевого самоврядування, органах виконавчої влади, комунальних закладах та установах діловодство, службове листування, адміністрування інтернет-ресурсів, сторінок соціальних мереж та виконання інших робочих документів (матеріалів)

організовано та ведеться виключно державною мовою. Під час здійснення підбору кадрів особлива увага приділяється знанню та вмінню застосовувати українську мову під час виконання службових обов'язків.

Забезпечено виконання вимог законодавства щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів.

Усі культурно-масові заходи проводяться з дотримання вимог законодавства щодо функціонування державної мови. Зокрема, оприлюднення і поширення інформації, анонсування заходів, їхнє висвітлення у соціальних мережах здійснюється з дотриманням вимог законодавства щодо функціонування державної мови. Усі презентаційно-рекламні матеріали та продукція виготовляється теж українською мовою.

Проведено тестування працівників закладів культури на визначення рівня володіння українською мовою в Арцизькій міській територіальній громаді.

Мотивування населення області до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проектів:

Основним пріоритетом реалізації даної Програми є галузь освіти.

Учасники освітнього процесу закладів освіти району долучаються до участі в Міжнародних, загальнодержавних та регіональних конкурсах з української мови та літератури, українознавства, іграх, олімпіадах, інтелектуальних змаганнях, зокрема:

- Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика;
- Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка;
- Всеукраїнський конкурс учнівської творчості в номінації «Література» та «Історія України та державотворення», «Образотворче мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво»;
- Всеукраїнська учнівська олімпіада з української мови та літератури для учнів 8-11 класів ЗЗСО;
- Інтелектуальні змагання з базових дисциплін для учнів сільських шкіл з української мови та літератури для 8-11 класів ЗЗСО;
- Науково-дослідницькі роботи Малої академії наук України;
- Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник» для учнів 1-11 класів для ЗЗСО;
- Всеукраїнський конкурс фахової майстерності для вчителів українців «Соняшник»;
- Всеукраїнський конкурс до Міжнародного дня рідної мови «Єдиний скарб у тебе – рідна мова»;
- Благодійний конкурс-есе «1000 днів війни. Мій шлях».

Загалом взяли участь у різноманітних конкурсах біля 4000 здобувачів освіти району.

У закладах освіти Болградської міської ради протягом січня–червня 2024 року проведено конкурс до Міжнародного дня рідної мови «Єдиний скарб у тебе – рідна мова ...»

В загальнонаціональному конкурсі «Українська мова – мова єднання» взяли участь два учні Арцизької громади. Обидва здобули перемогу.

Учні закладів освіти Тарутинської громади вперше взяли участь у конкурсі «Українська мова – мова єднання» на рівні громади.

В рамках проекту «Показ українського патріотичного кіно просто неба» проведено показ 14 кінофільмів в м. Арцизі і в 9 селах Арцизької громади.

В центральній бібліотеці міста Болград реалізується кіноакція «Киноп'ятниця», в рамках якої демонструються українські патріотичні фільми.

На підтримку проекту «Показ українського патріотичного кіно просто неба» в Павлівській сільській територіальній громаді організовано показ українських патріотичних фільмів «Зима у вогні: Боротьба України за свободу», «Голод 33».

Заклади загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та заклади культури проводять культурно-масові заходи національної патріотичної тематики, спрямованих

на популяризацію української мови та національної ідентичності, утвердження статусу української мови як державної, відповідно до планів.

Зкладами культури протягом 2024 року було підготовлено та проведено заходи до Дня Соборності України, Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Єднання, Дня Державного Герба України, Дня Героїв Небесної Сотні, Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, річниці повномасштабного вторгнення, Міжнародного дня рідної мови, Дня Державного Прапора України, річниці дня народження Т. Г. Шевченка, Дня перемоги над нацизмом у II Світовій війні, Дня української вишиванки, Дня Конституції, Дня Незалежності України, Дня Української Державності, Дня Гідності та Свободи, Дня захисників та захисниць України, до 1000 днів від початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну.

Відкриття мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб,
у тому числі на безоплатній основі:

Програмою розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки передбачено відкриття мережі безкоштовних очних та 4 онлайн-курсів з української мови у бібліотечних і клубних закладах територіальних громад району.

В Арцизькій, Болградській та Василівській громадах (с. Каракурт) функціонують україномовні клуби «Спілкуємося українською» на базі публічних бібліотек.

Взагалі публічні, сільські бібліотеки підтримують розвиток мовної компетенції населення. Так, на базі багатьох бібліотек працюють літературні гуртки та розмовні клуби, де можна вивчати та покращувати навички української мови.

Заняття проводяться від 2-х до 4-х разів на місяць. Всього відвідувачів зазначених заходів у 2024 році було близько 6000 осіб.

На сайті відділу освіти Болградської міської ради ведеться сторінка «Говоримо українською», де розміщено посилання на безкоштовні онлайн курси, уроки, онлайн платформи для тренування розмовних і письмових навичок з української мови, а також для збагачення знань з української історії та культури.

Покращення якості викладання державної мови:

Всі заклади освіти району забезпечені підручниками та фаховою періодикою, іншою навчальною, пізнавальною і художньою літературою українською мовою.

В Буджацькій громаді придбано україномовної літератури для закладів освіти на суму 3085 грн.

У Василівській громаді шкільні бібліотеки поповнені підручниками на 95%, науковою на 65%.

Зклади освіти Павлівської громади забезпечені підручниками, навчальною, пізнавальною та художньою літературою українською мовою на 100 відсотків. У 2024 році на закупівлю книг Павлівською сільською радою виділено 50 000 грн. Також Одеською обласною універсальною науковою бібліотекою імені М.С.Грушевського подаровано книги різноманітних жанрів літератури.

Книжковий фонд закладів освіти решти громад також повністю оновлений українськомовними виданнями.

Взагалі за 2024 рік заклади освіти громади отримали за кошти державного бюджету 8020 одиниць україномовних підручників.

80% бібліотек закладів освіти долучено до «Української цифрової бібліотеки».

Розвиток національної словникової бази та забезпечення вільного доступу
до неї користувачів:

Бібліотечні фонди шкільних бібліотек закладів освіти забезпечені словниками та вільним доступом до них користувачів

В Болградській громаді поповнення літературою бібліотечних фондів в 2024 році здійснено на 70,0 тис. грн. за рахунок місцевого бюджету та на 50,0 тис.грн. – за рахунок благодійної допомоги.

В Василівській громаді поповнені художньою та публіцистичною літературою, енциклопедичними та довідковими виданнями українською мовою на 50%.

В Тепліцькій громаді закуплено через ТОВ «Скаді маркет» видавництва «Ранок» книжкової продукції у кількості 506 екземплярів на загальну суму 50,0 тис. грн. за рахунок коштів місцевого бюджету.

В інших громадах не було передбачено коштів на такі видатки.

Сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції, у тому числі для дітей:

Важливою складовою реалізації Програми є робота засобів масової інформації у напрямку популяризації української мови серед жителів району. Даний пункт Програми націлений на досягнення позитивної динаміки щодо збільшення україномовного продукту у місцевих медіа. Це дає можливість популяризувати українську мову серед різних верств населення.

В районі здійснюють свою діяльність чотири місцевих друкованих засоби масової інформації («Знамя труда» - в селищі Бессарабське, «Дружба» - в місті Болград, «Слово Арциза» та «Арцизькі вісті» - в місті Арциз), які з липня 2024 року друкуються повністю державною мовою.

В районі створена мережа українознавчих, народознавчих музеїв у закладах освіти.

Створені умови для популяризації української мови засобами сучасного мистецтва через роботу аматорських театрів, фольклорних ансамблів.

Здійснюються заходи з популяризації народних українських звичаїв та обрядів: обряд колядування та щедрування, виставка різдвяних композицій у різдвяні та новорічні свята; розпис писанок, створення великодніх кошиків у Великдень; плетіння вінків, стрибки через багаття, легенди та казки, пов'язані зі святом у свято Івана Купала.

Подальша підтримка книговидавничої справи українською мовою:

Публічні бібліотеки Болградського району постійно проводять книжкові тематичні виставки: «Шляхи розвитку слов'янської писемності та культури» та «Веселкова, барвінкова невмируща наша мова» до Дня слов'янської писемності і культури, виставки «Мова кожного народу – неповторна і своя ...» та «Барви рідної мови» до Міжнародного дня рідної мови тощо.

Створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову в усіх соціальних сферах:

На виконання даної Програми органи місцевого самоврядування активно спілкуються з населенням українською мовою через різні канали: офіційні сайти, соціальні сторінки facebook.

Інформацію щодо норм мовного законодавства територіальні громади поширюють на власних Інтернет-ресурсах та у соціальних Інтернет-мережах.

У публічних бібліотеках організовані інформаційні полиці.

Також треба зазначити, що програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя затверджені Василівською сільською радою (рішення №1006-VIII від 26.09.2023), Тарутинською селищною радою (рішення №2772-VIII від 31.08.23), Арцизькою міською радою (рішення №2011-VIII від 15.12.2023).